

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет (інститут) біології та лісового господарства
Кафедра лісового та садово- паркового господарства

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Методологія та організація наукових досліджень в галузі

(назва освітнього компонента)

Підготовки _____ **Магістр** _____

(назва освітнього рівня)

Спеціальності _____ **Н4 Лісове господарство** _____

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми (освітньо-наукової програми)

_____ **Лісове господарство** _____

(назва освітньо-професійної освітньо-наукової/освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента **Методологія та організація наукових досліджень в галузі, галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина, спеціальності Н4 Лісове господарство, за освітньою програмою Лісове господарство.**

Розробник: Шевчук Михайло Йосипович, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри лісового і садово-паркового господарства

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми: _____ _____ Андреева В. В.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

протокол № 1 від 02 вересня 2025 р.

Завідувач кафедри: _____ _____ Андреева В. В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна /освітньо-наукова/освітньо-творча програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина, Н4 Лісове господарство, Лісове господарство, Другий (магістерський)	Нормативний
Кількість годин/кредитів _120_ / _4_		Рік навчання <u> 2025-2026 </u>
		Семестр <u> 1 </u> -ий <u> </u>
ІНДЗ: <u> ε </u>		Лекції <u> 20 </u> год.
		Практичні (семінарські) <u> 20 </u> год. Лабораторні <u> - </u> год. Індивідуальні <u> - </u> год.
		Самостійна робота <u> 72 </u> год.
		Консультації <u> 8 </u> год.
	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача (- ів)

ППП Шевчук Михайло Йосипович, доктор сільськогосподарських наук.
 Науковий ступінь – доктор сільськогосподарських наук
 Вчене звання – професор
 Посада – професор кафедри лісового та садово-паркового господарства
 Контактна інформація- Shevchuk.Mychaylo@vnu.edu.ua
 Дні занять - <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація ОК.

«Методологія та організація наукових досліджень в галузі» Освітній компонент спрямований на формування у здобувачів освіти базових знань про науку як вид пізнавальної діяльності, засвоєння методів наукових досліджень та принципів їх організації. Особливу увагу приділено розвитку навичок наукового мислення, вмінню формулювати проблеми, будувати гіпотези та оформлювати результати дослідження. Важливою складовою курсу є ознайомлення з основами академічної доброчесності, зокрема дотримання етичних норм, уникнення плагіату та відповідальне ставлення до авторства.

2. Пререквізити

Попередньо здобувач освіти повинен прослухати курси: «Ботаніка», «Лісове ґрунтознавство», «Дендрологія», «Лісознавство», «Біометрія», «Лісова таксація».

Постреквізити Сучасні методики навчання лісівничих освітнього компоненту, Виробнича практика, ГІС-технології у лісовому господарстві, Виробнича переддипломна практика із написанням випускної кваліфікаційної роботи магістра.

Мета і завдання освітнього компонента.

Метою викладання навчального освітнього компоненту «Методологія та організація наукових досліджень в галузі» є ознайомлення здобувач освіти з наукою як сферою людської діяльності, оволодіння методологією наукового пошуку, розширення загального кругозору та ерудиції здобувач освіти.

Основними завданнями навчальної «Методологія та організація наукових досліджень в галузі»:

- вивчення науки як пізнавальної діяльності;
- формування логіки наукового дослідження;
- вивчення загальних та галузевих методів наукових досліджень.

3. Компетентності. Програмні результати навчання. Soft skills.

Після якісного вивчення освітнього компонента здобувачі освіти опанують такі компетентності, як:

ЗК 1. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

В сукупності з іншими фаховими освітніми компонентами це дозволить досягти наступних програмних результатів:

РН 2. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та іноземною мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій у сфері лісового господарства.

РН 4. Відшукувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

РН 12. Здійснювати дослідження та/або провадити інноваційну діяльність з метою отримання нових знань та створення нових технологій й продуктів лісового та мисливського господарства та в ширших мультидисциплінарних контекстах

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Лабор.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Методологія наукових досліджень						
Тема 1. Методологія наукових досліджень. Загальнонаукові та емпіричні методи наукових досліджень	10	2	2	6	-	ДС/6
Тема 2. Аксиоми та гіпотези в методології наукових досліджень	13	2	2	8	1	ДС/6
Тема 3. Докази та спростування в методології наукових досліджень.	13	2	2	8	1	ДС/6
Тема 4. _Організація науково-дослідної роботи в Україні.. Стратегія і тактика та проведення наукових дослідженнях	13	2	2	8	1	ДС/6
Тема 5. Наукова організація дослідного процесу	13	2	2	8	1	ДС/6
Тема 6. Методологія дослідної справи. Методика закладання польового дослідю	13	2	2	8	1	ДС/6
Разом за модулем 1	75	12	12	46	5	36
Змістовий модуль 2. Академічна доброчесність						
Тема 7 _Академічна доброчесність	13	2	2	8	1	ДС/6

Тема 8. Загальні вимоги та правила складання бібліографічного списку літератури до наукових робіт.	13	2	2	8	1	ДС/6
Тема 9. Види порушень академічної доброчесності. Відповідальність за порушення академічної відповідальності .	19	4	4	10	1	ДС/12
Разом за модулем 2	45	8	8	26	3	24
Види підсумкових робіт (за потреби)	120	20	20	72	8	60
Модульна контрольна робота 1						T/15
Модульна контрольна робота 2						T/15
ІНДЗ (за наявності)						10
Інше (вказати)						
Всього годин / Балів	120	20	20	72	8	100

Форми контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/РС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Здобувачу освіти пропонується перелік можливих тем для самостійного опрацювання, які логічно продовжують та поглиблюють основні лекції й практичні заняття

1. Основні рівні методології науки та їх значення для сучасного дослідника.
2. Вибір наукового методу: від спостереження до експерименту.
3. Логічні засади науки: аксіоми, постулати та їх роль у формуванні наукових теорій.
4. Як народжується гіпотеза: приклади з різних галузей науки.
5. Методи перевірки гіпотез: доказ, спростування та критика наукових положень.
6. Організація науки в Україні: провідні установи, напрями досліджень та їх значення для світової науки.
7. Етапи дослідного процесу: від постановки проблеми до оформлення результатів.
8. Польові дослідження у природничих науках: особливості планування та проведення.
9. Академічна доброчесність як основа довіри в науковій спільноті.
10. Як уникати плагіату: культура цитування та оформлення джерел.
11. Бібліографія як інструмент науковця: правила, стандарти та міжнародні підходи.
12. Порушення академічної доброчесності: гучні приклади та їх наслідки.
13. Відповідальність науковця перед суспільством: етика досліджень та моральні дилеми.
14. Роль критичного мислення у науковій діяльності.
15. Значення міждисциплінарних підходів у сучасних дослідженнях.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти (щодо відвідування занять, наприклад).

Відвідування занять є обов’язковим для здобувачів освіти. Виконання всіх видів навчальних завдань має здійснюватися у встановлені терміни відповідно до силабусу. Пропущені заняття підлягають відпрацюванню у визначений час згідно з затвердженим графіком.

У випадку наявності поважних причин (зокрема, хвороба, участь у міжнародних стажуваннях чи наукових заходах) освітній процес може бути організований у дистанційній формі або за індивідуальним планом за погодженням з викладачем.

Здобувач освіти зобов'язаний сумлінно виконувати навчальні завдання та брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності: визначається положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, а також науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Практичні роботи виконуються згідно поставлених завдань які здобувачі освіти отримують від викладача. Перевірка робіт здійснюється враховуючи дотримання положень академічної доброчесності. При виявленні не самостійного виконання практичних робіт, результати оцінювання цих робіт анулюються, а здобувач освіти отримує нове завдання.

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

У разі не своєчасної здачі практичних робіт з поважних причин, надається додаткова можливість захисту виконаних робіт, в усній, письмовій або у формі презентацій в узгоджений з викладачем час.

Можливість визнання результатів навчання отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів

Також є можливість отримання додаткових балів за активну участь в житті факультету, процедура отримання і розподілення додаткових балів узгоджується вченою радою факультету.

V. Підсумковий контроль

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://surl.li/woztgm>).

Підсумковий семестровий контроль у формі екзамену проводиться з метою перевірки рівня засвоєння здобувачем освіти навчального матеріалу. Оцінювання здійснюється на основі результатів усіх видів навчальної діяльності протягом семестру та включає бали поточного контролю (70 балів) і підсумкового оцінювання (модульні контрольні роботи та/або екзамен – 30 балів).

Екзамен складається у письмовій або усній формі (за вибором здобувача вищої освіти) відповідно до затвердженого розкладу. Екзаменаційний білет охоплює програмний матеріал освітнього компонента та містить теоретичні запитання. Загальна максимальна кількість балів за екзамен – 30.

Терміни проведення підсумкового контролю визначаються графіком освітнього процесу.

Питання на екзамен.

1. Поняття та сутність методології наукових досліджень.
2. Основні рівні методології науки та їх характеристика.
3. Класифікація методів наукового пізнання.
4. Загальнонаукові методи досліджень: аналіз, синтез, індукція, дедукція, моделювання.
5. Емпіричні методи наукових досліджень: спостереження, порівняння, експеримент.
6. Взаємозв'язок теоретичних та емпіричних методів у науковому пізнанні.

7. Аксиоми та постулати як основа наукового знання.
8. Поняття та роль гіпотези у науковому дослідженні.
9. Види наукових гіпотез та особливості їх перевірки.
10. Докази у науковому дослідженні: сутність, види та структура.
11. Спростування в науці та його значення для розвитку наукового знання.
12. Організація науково-дослідної роботи в Україні: структура, основні установи, напрями.
13. Стратегія і тактика наукових досліджень: поняття, відмінності, приклади.
14. Наукова організація дослідного процесу: етапи та принципи.
15. Методологія дослідної справи: загальні підходи.
16. Методика закладання польового дослідження: вимоги, принципи, приклади.
17. Академічна доброчесність: принципи, значення для науки і освіти.
18. Основні види академічних порушень: плагіат, фабрикація, фальсифікація, списування.
19. Відповідальність за порушення академічної доброчесності в Україні та світі.
20. Правила складання бібліографічного списку літератури: ДСТУ та міжнародні стандарти.
21. Особливості оформлення джерел: книги, статті, електронні ресурси.
22. Критичне мислення у науковому пізнанні: значення і методи розвитку.
23. Міждисциплінарні підходи у сучасних наукових дослідженнях.
24. Роль наукової комунікації та публікацій у розвитку науки.
25. Етика наукових досліджень та соціальна відповідальність науковця

VI. Шкала оцінювання

Оцінювання результатів складання підсумкового контролю у вигляді екзамену здійснюється у порядку, передбаченому прийнятою в університеті системою контролю знань за 100-бальною шкалою з переведенням у шкалу ECTS та лінгвістичну оцінку.

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
0–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Гайдучок В.М. Теорія і технологія наукових досліджень: [навчальний посібник] / В.М. Гайдучок, Б.І. Затхей, М.К. Лінник. Львів: Афіша, 2006. 232 с.
2. Гончаров С.М. Студентські наукові дослідження в кредитно-модульній системі організації навчального процесу / С.М.Гончаров. Рівне: НУВГП, 2006. 127 с.
3. Збірник: *Академічна доброчесність, відкрита наука та штучний інтелект* (ред. М. Віхляєв, Ю. Волк), 2023. Львів–Торунь : Liha-Pres.
4. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: [навчальний посібник] / О.В.Крушельницька. К.: Кондор, 2006. 206 с.
5. Маслікова І. Цілі та цінності сучасного університету: виклики академічної доброчесності в умовах онлайн навчання // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Філософія. 2021. Вип. 1. С. 24-41. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VKNUF_2021_1_5.
6. Річний звіт Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти / За заг. ред. С. Квіта та О. Єременко. К.: Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, 2021. 364 с.: Проект закону «Про академічну доброчесність». С. 210-229. <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2025/03/%D0%A0%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9-%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82-%D0%9D%D0%90-%D0%B7%D0%B0-2024.pdf>
7. Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень: [конспект лекцій]. К.: Академвидав, 2005. 208 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.library.snu.edu.ua/> – Наукова бібліотека.
2. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського
3. <http://www.rada.kiev.ua/> – Законодавство України.
4. <https://www.zakon.rada.gov.ua/>-Закон України «Про освіту».
5. <http://www.rstu.rv.ua/book.html/> – Бібліотека НУВГП.
6. <http://www.agrohim.biz>
7. <http://www.agrosfera.ua>
8. [http:// www.google.ua](http://www.google.ua)